

З.Мироненко В.П. Сімейне неблагополуччя як фактор злочинності неповнолітніх // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. - 1999. - № 2. - С.82-94.

Гулак Олександр,

аспірант Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака

НОРМАТИВНІ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Відповідно до ст. 16 Конституції України «забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави [1].

Водночас аналіз положень Закону України «Про національну безпеку України» 2018 року демонструє, що державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямована на захист: людини і громадянина - їхніх життя і гідності, конституційних прав і свобод, безпечних умов життєдіяльності; суспільства - його демократичних цінностей, добробуту та умов для сталого розвитку; держави - її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності; території, навколишнього природного середовища - від надзвичайних ситуацій. З-поміж фундаментальних національних інтересів України визначено сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення. [2]. Чи можливе забезпечення останнього без гарантій екологічних прав людини і громадянина, гарантій екологічної безпеки? Звісно, практично неможливо.

П. 4 ст. 3 згаданого закону підкреслює, що державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо.

Згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» 1991 року, екологічна безпека є такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей. Екологічна безпека гарантується громадянам України здійсненням широкого комплексу взаємопов'язаних політичних, економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів. Діяльність фізичних та юридичних осіб, що завдає шкоди навколишньому природному середовищу, може бути припинена за рішенням суду (стаття 50). [3].

Як відомо, структура екологічної безпеки охоплює: а) об'єкти екологічної безпеки; б) екологічні загрози; в) систему захисту об'єктів екологічної безпеки від екологічних загроз. Так, об'єктами є життя і здоров'я людей, безпечне навколишнє природне середовище та його компоненти (природні умови). Екологічні загрози –

це будь-які наявні чи потенційні негативні впливи довкілля на об'єкти екологічної безпеки, а також екологічно небезпечної діяльності людини на довкілля. [4].

На нашу думку, потрібно чітко відмежовувати гарантії екологічних прав громадян та гарантії екологічної безпеки. Так, *гарантії екологічних прав* – це сукупність об'єктивних і суб'єктивних факторів, спрямованих на фактичну реалізацію екологічних прав людини, усунення причин і перешкод їх обмеження, захист від порушень. (стаття 10 Закону 1991 року) *Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»* (ст. 10) встановлює гарантії екологічних прав людини і громадянина. Порушені права громадян у галузі охорони навколишнього природного середовища мають бути поновлені, а їх захист здійснюється в судовому порядку відповідно до законодавства України.

При цьому *загальними* гарантіями є соціально-економічні, політичні, ідеологічні умови життя суспільства, а *спеціальними* — юридичні (конституційні, інші нормативні (законодавчі), міжнародно-правові, інституційні, судові). Обидві групи гарантій екологічних прав взаємопов'язані.

Зокрема, серед нормативних конституційно-правових гарантій варто згадати

1. Конституцію України;
2. Закон України «Про національну безпеку України»;
3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
4. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»
5. Закон України «Про екологічний аудит»
6. Закон України «Про екологічну мережу України» та інші.

Можна такі гарантії також класифікувати на

– *організаційно-розпорядчі, контрольні-виконавчі*, що передбачають діяльність органів держави щодо виявлення екологічно небезпечних об'єктів, джерел, зон, територій; проведення їх інвентаризації, класифікації, реєстрації, паспортизації, ліцензування екологічно небезпечної діяльності; запровадження нормування викидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище; проведення екологічної експертизи об'єктів, небезпечних для стану навколишнього природного середовища, здоров'я і життя людей;

– *превентивно-обмежувальні*, передбачають обмеження, зупинення (тимчасово) та припинення в установленому законодавством порядку діяльності, що перешкоджає здійсненню екологічних прав людини і громадянина, гарантування екологічної безпеки;

– *процесуально-правові* – визначені у законодавстві можливості й процедури реалізації окремих прав (порядок одержання екологічної інформації, порядок проведення громадської екологічної експертизи, громадського екологічного контролю тощо), так і звернення за захистом до відповідних органів і посадових осіб у встановленому законодавством порядку;

– *охоронно-забезпечувальні (захисні)* – закріплені в законодавстві види юридичної відповідальності у сфері порушення екологічних прав, забезпечення екологічної безпеки.

Таким чином, як бачимо, існує належна нормативно-правова основа гарантування екологічної безпеки, у тому числі на конституційно-правовому рівні. Але механізми її реалізації є, на жаль, недосконалими. Потребують уваги як науковців, так і практиків, законодавців, а також громадськості.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Закон України «Про національну безпеку України» 2018 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19/print>
3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» 1991 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12?find=1&text=%E1%E5%E7%EF%E5%EA%E0>
4. Камінська Н. В. Камінський А. І., Куненко І. С. Екологічне право : навчальний посібник. – Київ, 2012. – 253 с.

Данча Оксана,

студентка ННІЗДН НАВС

Науковий керівник: завідувач кафедри конституційного права та прав людини НАВС, доктор юридичних наук, доцент **Калиновський Богдан**

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ СЛУЖБИ В НАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В умовах зміни пріоритетів суспільного розвитку, демократизації соціальних відносин, гуманізації управління питання конституційно-правових засад організації та діяльності професійного корпусу публічних службовців набуває особливого значення. Питання формування інституту муніципальної служби в Україні є актуальним також з огляду на наукову розробленість окресленої проблеми.

В останні роки серед науковців триває дискусія щодо правомірності введення муніципальної служби в Україні як публічно-владної діяльності службовців органів місцевого самоврядування. Одні вчені вважають, що муніципальна служба є різновидом державної служби і не має особливих відмінностей від державної цивільної служби. Інші вчені вважають, що служба в органах місцевого самоврядування це самостійний інститут муніципальної влади, який має право на самостійне існування.

Такі поняття, як «комунальна служба» та «комунальний (муніципальний) службовець» в національному праві України не використовуються. В цьому не було й потреби, оскільки за радянських часів службовці відповідних місцевих Рад народних депутатів та їх виконавчих комітетів вважалися державними службовцями, оскільки всі ради від сільської до Верховної відносились до органів державної влади.

Закон України «Про місцеві Ради народних депутатів і місцеве самоврядування» від 7 грудня 1990 року та його нова редакція від 26 березня